

Cinema paradiso: la inevitable malenconia

Joan Obrador

Al darrer **TEMPS MODERNS** del 95 hi aparegué una enquesta on es recullen les onze millors pel·lícules de la història segons el parer de nombrosos cinèfils de les illes. El resultat fou el que es podia esperar: dominat pel cinema clàssic nord-americà, amb la inclusió de tres genis europeus: Chaplin, Eisenstein i Fellini. No som partidari de les classificacions, i molt manco de triar la «millor pel·lícula» de la història. Com a qualsevol art, casacú pot tenir el seu film preferit. Tornant a la classificació, és molt curiós que la pel·lícula més recent que apareix sigui *Cinema Paradiso* (1989). He llegit crítiques molt dures d'aquesta producció, però crec que té prou valors com per ser-hi. La reflexió que segueix vol treure'ls a la llum.

Hi ha pel·lícules delicioses, que mai et canses de veure-les, perquè sempre que tornes a veure-les et comuniquen un profund sentiment. Existeixen films tan simples i directes que t'evoquen un color que no existeix... *Cinema Paradiso* és un antic cinema de poble que segurament no va existir, i que precisament per això simbolitza l'espai adient per a la cànvida felicitat factible. Al seu interior, entre el desgavell de la sala de butaques, la formalitat del galliner i, molt especialment, entre somnis de cel·loide, on es troben Alfredo i Totó, s'escenifica el «paradís perdut». Philippe Noiret personalitza el darrer graó del cinema per necessitat, que ha obtingut

tota la seva educació gràcies als centenars de films que ha vist una i altra vegada; el nin és intel·ligent i inquiet com qualsevol, amb una particular obsessió: des del primer dia que veié una pel·lícula quedà enlluernat per les figures en moviment projectades sobre la gran pantalla. Figures irrealment, que surten de la llum, però amb la capacitat de fer plorar, riure o tremolar.

G. Tornatore ha fet servir l'entrançable relació entre aquests dos personatges dins del Paradiso per mostrar el que som, el que tenim, els éssers estimats, el paisatge que per un moment podria semblar petrificat, un dia no molt llunyà, desapareixeran. Alfredo, ja cec, té clara percepció de la pèrdua que suposa cada posta de sol, per això, quan el seu amic, se'n va a la recerca de la fortuna, li diu que no torni mai més al poble. Sap que el seu futur és esplendorós i quin ha de ser el preu a pagar: l'oblit. Salvatore li farà cas i es

transformarà en un triomfador a la vegada que en un ésser desarrelat. Només tornarà per acompanyar el taüt del seu amic. El poble, modernitzat, semblarà un altre; sa mare és una vella que té poc a veure amb la dona esvelta que fou i haurà de fer autèntics esforços per reconèixer els rostres familiars de la seva infantesa entre les arruges del temps. Al pas de la comitiva fúnebre, *Cinema Paradiso* esclata en un

munt de runes. Aquest és el símbol més clar de la inevitable pèrdua que suposa el pas del temps. Abans de morir, Alfredo li donà una petita capsula a sa dona perquè la fes arribar al seu amic, a l'interior hi trobarà centenars de petons censurats per l'altra instància clerical de la postguerra, muntats com si fossin un sol film amb un únic argument: el contacte dels amants. Abraçades que no duren més que parell de fotogrames, un no res, però que per un moment ens

podem fer arribar la sensació d'intemporalitat.

